

Форм-фактор на дънната платка

1. Същност на форм-фактора на дънната платка

Терминът форм-фактор се отнася до физическата форма и размери на платката, както и конектори, отвори за винтове и други особености, които определят в каква кутия тя може да се инсталира. Като синоним може да се използва понятието типоразмер.

Някои форм-фактори са истински стандарти (което означава, че всички платки с дадения форм-фактор са взаимозаменяеми), докато други не са достатъчно стандартизирани, че да позволяват истинска взаимозаменяемост.

Препоръчително е, когато се закупува система, тя да използва модерен, стандартен за индустрията форм-фактор.

Всичко, което не съвпада с някой от стандартните за индустрията форм-фактори, се счита за частен дизайн. Изобщо не се препоръчва да се купуват системи с такива дъна, освен ако обстоятелствата не налагат това. Тези системи практически не могат да се надградят и поправката им излиза много скъпо, тъй като дънната платка, кутията, а често пъти и захранващият блок не могат да се сменят с други модели. Системите с частни форм-фактори са "еднократни" РС-та, защото когато станат твърде бавни, или пък се нуждаят от извънгаранционен сервиз, не ви остава нищо друго, освен да ги изхвърлите.

2. Видове форм-фактори на дънната платка

Най-известните форм-фактори на дънни платки за РС-та включват следното:

Излезли от употреба форм-фактори

- Baby-AT (PC и XT)
- Пълноформатен AT (full-size AT)
- LPX (получастен)
- NLX
- WTX
- BTX, microBTX, picoBTX

Съвременни форм-фактори. Включват ATX и неговите варианти:

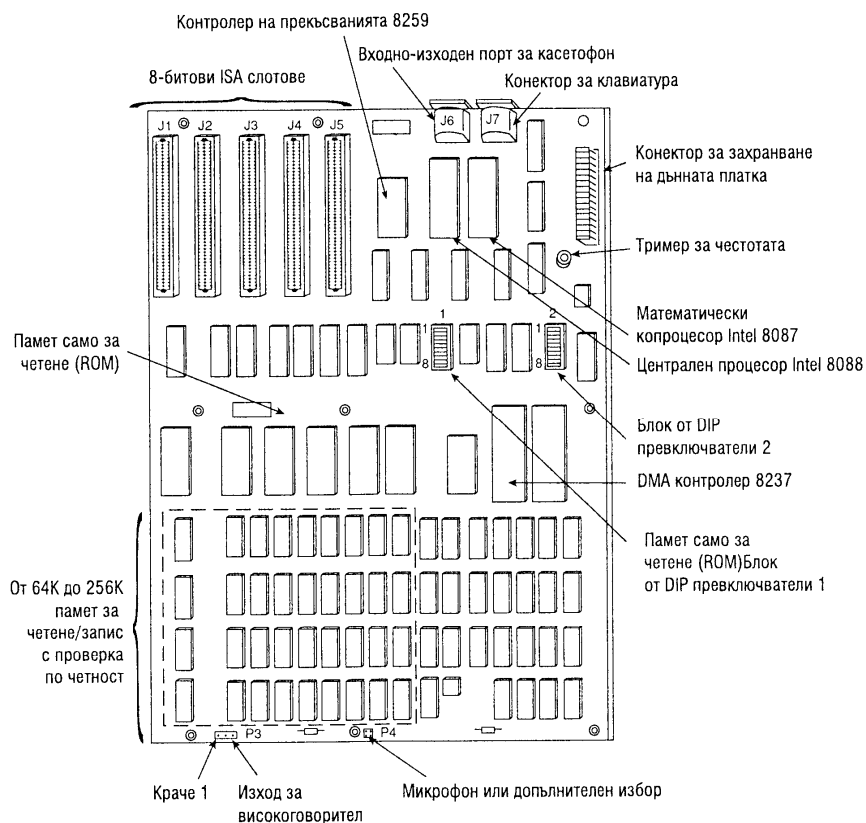
- ATX
- microATX
- FlexATX
- DTX/Mini-DTX
- ITX/Mini-ITX

3. Излезли от употреба форм-фактори

3.1. Форм-фактори PC и XT

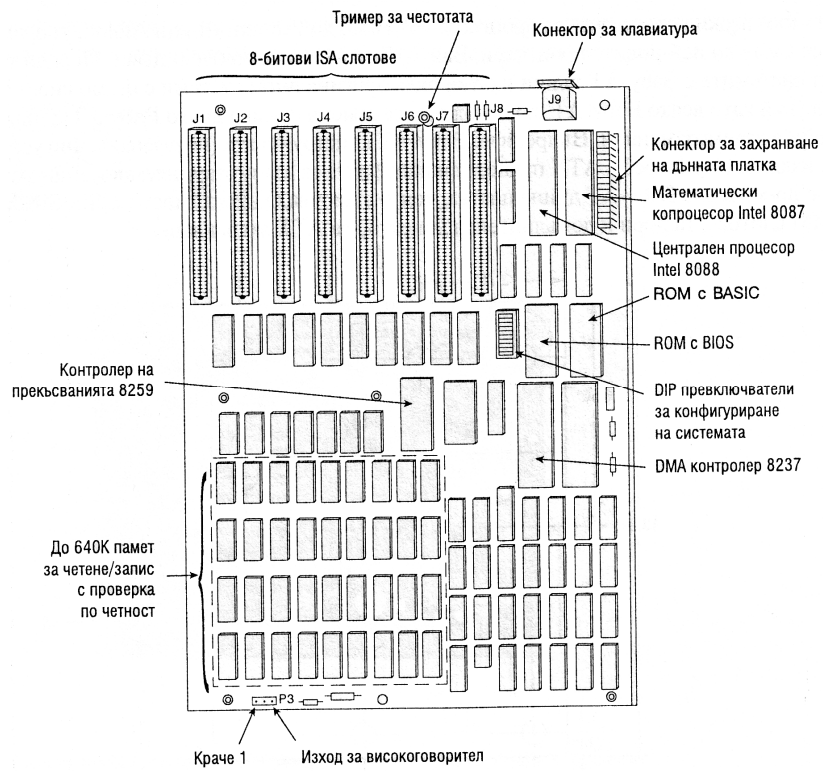
Първата популярна дънна платка за PC е, разбира се, тази за оригиналния компютър IBM PC, пуснат в продажба през август 1981 (фиг .1). Следващият IBM-XT компютър (март 1983) е с дънна платка, която е с еднакъв размер и форма като на PC –

9”x 13”¹, но има осем слота вместо пет (фиг. 2). Освен това слотовете са разположени на разстояние 0,8 инча (20.32 мм) един от друг, вместо на 1 инч (25,4 мм), както е в РС. В XT също е отстранен рядко използвания порт за касетофон в задната част, предназначен за записване на BASIC програми върху аудио-касети, вместо на много по-скъпото по онова време флопидисково устройство. Незначителната разлика в разположението на слотовете и отстраненият конектор за касетофон в задната част налагат лека преработка на кутията.

фиг. 1 Дънна платка за IBM PC (около 1981 г.)

¹ Символът “ ” означава мерната единица „инч”. 1 инч= 25,4 мм

фиг. 2 Дънна платка за IBM XT (около 1983 г.)
AT платка.